

تبردر سیره تمدن ساز اهل بیت

سیره امام هادی علیه السلام

حجت الاسلام و المسلمین محمد حسن زاده

سرشناسه: الهی زاده، محمدحسین/ ۱۳۴۱

عنوان و نام پدیدآورنده: سیره امام هادی (ع) / مؤلف: محمدحسین الهی زاده / تدوین و تحقیق: طیبه سلیمیان، فیروزه محمدزاده و سیدمحسن ساغروانیان / ویرایش علمی: مریم کرمی و سمیه طلوع برکاتی / ویرایش ادبی:

مریم کرمی

مشخصات نشر: مشهد- مؤسسه فرهنگی تدبیر در قرآن و سیره/ ۱۳۹۷

مشخصات ظاهری: ۵۶ ص

شابک: ۹-۴۸-۸۳۹۷-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: تاریخ و سیره

رده بندی گره: ۱۳۰۱۲۴۰۱۳ الف/۶۳۸ BP۳۶

رده بندی دیو: ۲۹۷/۹۵

کتابشناس ملی: ۵۵۴۰۰۵۸

مؤسسه فرهنگی تدبیر در قرآن و سیره

ناب: سیره امام هادی (ع)

مؤلف: حبیب الاسلام و وارسلین محمدحسین الهی زاده

تدوین و تحقیق: طیبه سلیمیان، فیروزه محمدزاده و سیدمحسن ساغروانیان

ویرایش علمی: مریم کرمی و سمیه طلوع برکاتی

ویرایش ادبی: مریم کرمی

صفحه آرای: مهدی بهره

طرح جلد: سمیه واعظ

ناشر: تدبیر در قرآن و سیره

امور فنی و چاپ: آستان قدس رضوی

نوبت چاپ: یکم

سال نشر: بهمن ۱۳۹۷

شابک: ۹-۴۸-۸۳۹۷-۶۰۰-۹۷۸

شمارگان: ۱۰۰۰

بها: ۷۰۰۰ تومان

حقوق چاپ و نشر محفوظ است

آدرس: مشهد مقدس، خیابان امام خمینی، میدان ده دی، نبش رازی غربی ۸، تلفن: ۳۸۵۵۲۴۰۸

وبگاه: www.mftqs.com رایانامه: tadabbor@gmail.ir

فهرست مطالب

۷ پیش از نوشتار.....

بخش یکم

سال از امامت (۸ سال)

حیات بروی از امام

۱۲ شناسه امام هادی.....

۱۴ ۱. بهره‌مندی از محضر پدر.....

۱۶ ۲. مشارکت در پیشبرد امر امامت، در اواخر عمر شریف امام جواد.....

بخش دوم

دوره امامت (۳۴ سال)

ساماندهی و اعتلای نظام دینی اجتماعی

۱۹ یکم. عرصه ولایی سیاسی: ساماندهی و تکمیل دقیق نگرش ولایی.....

۱۹ ۱. تقویت تفکر ولایی.....

۱۹ الف. تقویت یاد حماسه حسینی و تأکید بر زیارت امام حسین.....

۲۰ ب. بیان ویژگی‌های جامع ائمه اطهار.....

۲۲ پ. تأکید بر تولی و تبری.....

۲۴ ت. زمینه‌سازی امامت امام حسن عسکری و تأکید بر مسئله مهدویت.....

۲۶ ۲. استمرار راهبرد تقیه.....

۳۰ ۳. منع پیروان از ارتباط با حکومت.....

- دوم. عرصه معارف و حیانی: ساماندهی و تکمیل نظام فکری اعتقادی ۳۱
۱. تقویت اعتقادات توحیدی و مبارزه با انحرافات اعتقادی ۳۳
۲. تصحیح و ترسیم خط فکری و مواضع پیروان اهل بیت ۳۵
- الف. مبارزه با فتنه خلق قرآن ۳۵
- ب. مبارزه با تصوف ۳۷
- پ. مبارزه با غلات ۳۹
- ت. مبارزه با واقفیه ۴۱
- سوم. عرصه اجتماعی: ساماندهی و توسعه نظام اجتماعی دینی ۴۲
۱. محبوبیت کمرده حتی در خاندان عباسی ۴۲
۲. صیانت و تقویت سازمان و کثرت ۴۴
۳. آماده سازی مردم برای ورود به عصر غیبت ۴۵
- الف. حضور کم در میان بدو ۴۶
- ب. تربیت و تکریم علما ۴۸
- کتاب نامه ۵۳

پیش از نوشتار

در نتیجه تلاش‌های ائمهٔ مقول تبیین، فرهنگ عمومی مردم ارتقاء یافت، اسلام ناب، آیین‌نامه‌دار و حدودمررها، آن مشخص شد و مرجعیت همه‌جانبهٔ امامان معصوم نزد عموم امت اسلام و بین‌المللی وقت شناخته شد. پس از دوره تبیین، زمان آن بود که به دستورات اسلام ناب، - ائمهٔ عمل پوشانده شود و تعالیم آن به فرهنگ عمومی و عملی مردم تبدیل شود. دورهٔ تربیع دین و فرهنگ‌سازی عمومی تمدن و حیانی، پنجمین مقطع از مقاطع هفتگانه در سیر تکاملی تمدن توحیدی است که از سال ۱۴۸ هجری قمری آغاز می‌شود و تا سال ۲۵۶ هجری قمری ادامه دارد و دورهٔ امامت امام کاظم (ع)، امام رضا (ع)، امام جواد (ع) و امام هادی (ع) را در بر می‌گیرد. امامان مقطع ترویج، ضمن صیانت از میراث علمی و فرهنگی پدران بزرگوار خود و ادامهٔ نهضت علمی آنان، گام بلند دیگری برداشتند و آن اجرایی کردن احکام و قوانین اسلام ناب نبوی در میان جامعه بود؛ زیرا در غیر این صورت، معارف و مبانی مذهب جعفری که همان معارف و مبانی اصیل توحیدی است، در میان کتاب‌ها باقی می‌ماند و تنها اهل علم از آن استفاده کرده و عموم مسلمانان از آن بی‌بهره می‌ماندند.

و این در حالی بود که اسلام ناب، آیینی تمدن ساز بود و باید استمرار می یافت و لازمه آن، مردمی شدن فرهنگ دین بود. اهل بیت عصمت و طهارت با اقدام به مردمداری در سطحی بسیار گسترده، این جهاد فرهنگی را آغاز کردند.

مقطع ترویج در شرایطی آغاز شد که از سویی به سبب استفاده نادرست از کلمه «امام» و جایگاه امامت، امامان متعدد دروغین در جامعه اسلامی پیدا شده بودند و کسانی خود را «امام» معرفی می کردند و از سوی دیگر، سخت گیری خلفای عباسی به دوستان امامت و کوشش آن ها در تعقیب و به شهادت رساندن امامان معصوم باعث شد تا امامت در شرایط بسیار حساس و دشواری قرار گیرند. ایشان باید در عین مراقبت شدید از خود و پیروان خود، امامت خویش را اثبات و امامت مدعیان را نفی می کردند.

در این میان، امامت امام هادی در برترانه ترین شرایط، به عنوان آخرین امام مقطع ترویج و عمومی سازی تمدن توحیدانی آغاز شد. در این دوره پیروان اسلام ناب با پیچ تند تاریخی مواجه شدند که عبور از آن به سلامت، جز با تدابیر امام هادی میسر نبود. ایشان این مسئولیت خطیر را در شرایطی به عهده گرفت که بنو عباس فشار بر اهل بیت و پیروان آنان را به بیشترین حد خود رساندند، به گونه ای که در هیچ یک از دوره های پیشین، به اهل بیت این اندازه فشار و جسارت وارد نشد. تخریب حرم سید الشهداء، کشتن شیعیان به جرم شیعه و مدعیان اهل بیت بودن و سکونت دادن امام هادی در سرای گدایان، نمونه های بارزی از این سخت گیری است. در چنین شرایطی امام هادی با عملکردهای حکیمانه خود در سه عرصه ولایی سیاسی، معارف و حیانی و اجتماعی، جامعه را از این گردنه دشوار تاریخی به سلامت عبور داد به گونه ای که نه تنها چهارچوب جریان اسلام ناب از هم نپاشید بلکه از لحاظ باور و انسجام اجتماعی نیز تقویت شد.

این نوشتار به بررسی سیره این امام همام در دو بخش پیش از امامت و دوران امامت با نظر به سه عرصه یادشده اختصاص یافته است تا از این میان نقش آن حضرت در سیر تکامل تمدن و حیانی آشکار شود.

مؤسسه فرهنگی تدبر در قرآن و سیره

مشهد مقدس

۲۲ بهمن ۱۳۹۷

برابر ۵ جمادی الثانی ۱۴۴۰

پیروزی انقلاب اسلامی و سقوط نظام شاهنشاهی

www.ketab.ir